

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรในสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING PERSONNEL'S
EFFICIENCY PERFORMANCE IN ANG THONG PROVINCIAL
AGRICULTURE OFFICE

มนตรี บุญจรัส

Montree Boonjarat

บริษัท ไทยกรีน อะโกร จำกัด

Thai Green Agro Co., Ltd.

Corresponding Author E-mail: tree_2520@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้บริการอย่างก้าวหน้า การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการอย่างเพียงพอ และการให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง พบว่า การบริหารและหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง โดยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ประกอบด้วย การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยบูรณาการเข้าหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ: รักงาน วิริยะ: สู้งาน จิตตะ: ใส่ใจงาน วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา โดยมีสถิติตลอดเวลา คิดค้นแนวทางการปรับปรุงงาน

*Received August 10, 2023; Revised September 2, 2023; Accepted September 6, 2023

และแก้ไขปัญหามีเหตุผล นอกจากนั้นยังขับเคลื่อนด้วยการบริหาร ทั้งเรื่องของการวางแผนที่ดี การนำอย่างมีวิสัยทัศน์ การควบคุมอย่างเป็นระบบมีความยุติธรรม

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน; สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

Abstract

Objective of this research paper were to study the efficiency of work performance, factors affecting operational efficiency and the integration of Buddhist principles to enhance the performance efficiency of personnel of the Angthong Provincial Agricultural Office personnel, conducted by the mixed methods. The quantitative research, data were collected from 156 samples with questionnaires and interviews used both descriptive and inferential data analysis.

The research findings were as follows: 1. The operational efficiency of Ang Thong Provincial Agricultural Office personnel was found that, in general, it was at a high level. in the following order: continuity of service progressive service Equal service providing adequate service 2. Factors affecting the work efficiency of personnel of the Ang Thong Provincial Agriculture Office were found that the administrative process and the four principles of influence affected the work efficiency of personnel of the Ang Thong Provincial Agriculture Office with statistically significant value at the 0.01 level. The operational efficiency of personnel consisted of equal service provision. Fast and timely service providing, adequate service, continuity of service and progressive service by integrating it into the four principles of Iddhipada, namely: Chana: Love to Work, Viriya: effort to Work, Chitta: pay Attention to Work, Vimangsa: Work with Wisdom. with consciousness all the time Invent ways to improve work and solve problems rationally It is also driven by administrative processes. a matter of good planning There was an appropriate organization. visionary leadership and systematic control were fair.

Keywords: Buddhadhamma Integration; Efficiency Performance; Ang Thong Provincial Agriculture Office

บทนำ

สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน แม้จะไม่ได้สะท้อนปัญหาโดยตรงจากคนในพื้นที่ แต่สำหรับระบบราชการไทยมีปัญหาอยู่หลายอย่างที่พอจะสรุปได้ดังนี้ 1. ปัญหาเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นปัญหาหลักและเรื้อรังที่สะสมมานาน ไม่อาจแก้ไขได้อย่างรวดเร็วและเบ็ดเสร็จ ทำให้ภาพลักษณ์ของระบบราชการไทยติดอยู่กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างแยกไม่ออก 2. ปัญหาเรื่องขนาดของระบบราชการไทย ระบบราชการไทยมีโครงสร้างของส่วนราชการที่มีขนาดใหญ่ ซับซ้อน มีอัตรากำลังข้าราชการเป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบราชการมีระบบการบริหารงานที่ไม่คล่องตัว ประสบกับปัญหาด้านค่าใช้จ่ายของบุคลากรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี 3. ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารราชการ ระบบราชการไทยถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงประสิทธิภาพการบริหารงานอยู่เสมอเมื่อเทียบกับการบริหารงานในภาคเอกชน การบริหารงานราชการที่ผ่านมาส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานว่างานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด 4. ปัญหาการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ กล่าวคือราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งได้แก่กระทรวง ทบวง กรม มีความเข้มแข็งการบริหารงานและการตัดสินใจมีลักษณะรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลางทั้งหมด 5. ปัญหาโครงสร้างส่วนราชการที่ไม่คล่องตัว โครงสร้างการบริหารงานภาครัฐในปัจจุบันมีลักษณะที่ไม่ยืดหยุ่น ขาดความคล่องตัว การบริหารยึดติดกับกรอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเป็นหลัก 6. ปัญหากฎ ระเบียบ เทคโนโลยี และวิธีปฏิบัติงานไม่ทันสมัย 7. ปัญหากำลังคนภาครัฐไม่มีคุณภาพ กำลังคนภาครัฐที่มีอยู่ในระบบราชการปัจจุบันส่วนใหญ่ยังขาดคุณภาพและมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านอย่างเร่งด่วน กำลังคนส่วนใหญ่ยังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และยึดติดกับการทำงานแบบเดิม 8. ปัญหาค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ไม่เหมาะสม ข้าราชการเป็นกลุ่มบุคคลที่มีรายได้และค่าตอบแทนค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานในภาคต่าง ๆ 9. ปัญหาทัศนคติและค่านิยมดั้งเดิม ระบบราชการเป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ทำให้ข้าราชการไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร รวมทั้งการต้องเคารพในระบบอาวุโสของการทำงานทำให้ข้าราชการรุ่นใหม่ไม่สามารถแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่ (Vassapagk, 2565)

สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง มีภารกิจเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าในสินค้าเกษตร การกำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตรการควบคุมคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสู่เกษตรกร เพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงในการผลิตและการประกอบอาชีพการเกษตร 1. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจ

เกษตรของชุมชน 2. ส่งเสริมและประสานถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิตพืช ประมงและปศุสัตว์ 3. กำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ 4. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง, 2565) ปัญหาของเกษตรกรในจังหวัดอ่างทองมีหลายอย่าง เช่น ปัญหาการผลิตด้านการเกษตรที่มีความล่าช้าปัญหาการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานภาครัฐให้แก่เกษตรกร ปัญหาการพัฒนาฟื้นฟูเกษตรกรให้สามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (สยามรัฐ, 2566)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง เพื่อทราบถึงสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการให้หน่วยงานเกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป นอกจากนี้สาระที่ได้จากงานวิจัยจะสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงพัฒนา รวมถึงการปฏิบัติงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรในทุกสายอาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวโดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรของสำนักงานเกษตรในจังหวัดอ่างทองและเกษตรกรที่ลงทะเบียนกับสำนักงานเกษตรในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 255 คน (สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 156 ตัวอย่าง

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 3 คน ผู้บริหารของสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน 2 คน ผู้นำเกษตรกรในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 คน เกษตรกรผู้ให้บริการในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน รวม 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การบริหาร 3. หลักอภิปาท 4 และ 4. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บุคลากรของสำนักงานเกษตรในจังหวัดอ่างทองและเกษตรกรที่ลงทะเบียนกับสำนักงานเกษตรในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 156 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 การให้บริการอย่างก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมาคือ การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 การให้บริการอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และการให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

ตัวแปรการบริหาร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.421	.243		5.858**	.000
การนำ (Manag3)	.390	.059	.468	6.567**	.000
การวางแผน (Manag1)	.279	.065	.306	4.295**	.000
การควบคุม (Manag4)	.154	.060	.164	2.332*	.021

Multiple R = .690b R² = .476 Adjusted R² = .470 Std. Error = .456

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ การนำ การวางแผน การควบคุม และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง นั่นคือการจัดการองค์การ ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) แสดงว่า กระบวนการบริหารสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 47.0

สมมติฐานที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

ตัวแปรหลักอิทธิบาท 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.136	.195		5.811**	.000
จิตตะ ใส่ใจงาน (Itthi3)	.317	.059	.346	3.948**	.000
วิริยะ สู้งาน (Itthi2)	.263	.069	.308	3.831**	.000
ฉันทะ รักงาน (Itthi1)	.237	.061	.290	3.855**	.000
วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา (Itthi4)	.225	.063	.284	3.596**	.000

Multiple R = .793c R² = .629 Adjusted R² = .622 Std. Error = .384

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ จิตตะ ใส่ใจงาน วิริยะ สู้งาน ฉันทะ รักงาน วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .622 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 62.2

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ทั้ง 5 ด้านประกอบด้วย การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยบูรณาการเข้าหลักอิทธิบาท 4 คือ 1. ฉันทะ: รักงาน เจ้าหน้าที่มีความสุขและจริงจังกับงานที่ปฏิบัติ สมควรใจและมุ่งหวังในผลสำเร็จของงาน ทำงานอย่างสุดความสามารถและมีความสามัคคี 2. วิริยะ: สู้งาน โดยขยัน อดทน และตั้งใจฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือให้เกิดความชำนาญ 3. จิตตะ: ใส่ใจงาน เอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และ 4. วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา โดยมีสติตลอดเวลา คิดค้นแนวทางการปรับปรุงงาน และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล นอกจากนั้นยังขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองทั้งเรื่องของการวางแผนที่ดี มีการจัดองค์การที่เหมาะสม การนำอย่างมีวิสัยทัศน์ และการควบคุมอย่างเป็นระบบมีความยุติธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้บริการอย่างก้าวหน้า การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการอย่างเพียงพอ และการให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ (2557) เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา พบว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย 1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการพบว่าประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม และงานเคาน์เตอร์เซอร์วิส

2. ด้านเจ้าหน้าที่/บุคลากรผู้ให้บริการพบว่า ประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการด้านเจ้าหน้าที่/บุคลากรผู้ให้บริการในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์สระเกษ 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่าประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส 4. ด้านผลสัมฤทธิ์การให้บริการพบว่าประชาชน ผู้มารับบริการมีความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์การให้บริการในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส 5. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการรวมทุกด้านรวมทุกหน่วยงานพบว่าประชาชนผู้มารับบริการของเทศบาลนครสงขลามีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหาร พบว่า กระบวนการบริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ การนำ การวางแผน การควบคุม และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง นั่นคือการจัดองค์การ โดยกระบวนการบริหารสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 47.0 สอดคล้องกับงานวิจัยของสิงห์คำ มณีจันสุข (2562) เรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย โดยเรียงจากความสำคัญคือ ประกอบด้วย การประสานงาน การบังคับบัญชาสั่งการ การจัดองค์การ การควบคุม และการวางแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติทัศน์ นิพนธ์พิทยา (2562) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย พบว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน การควบคุม ส่งผลต่อทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

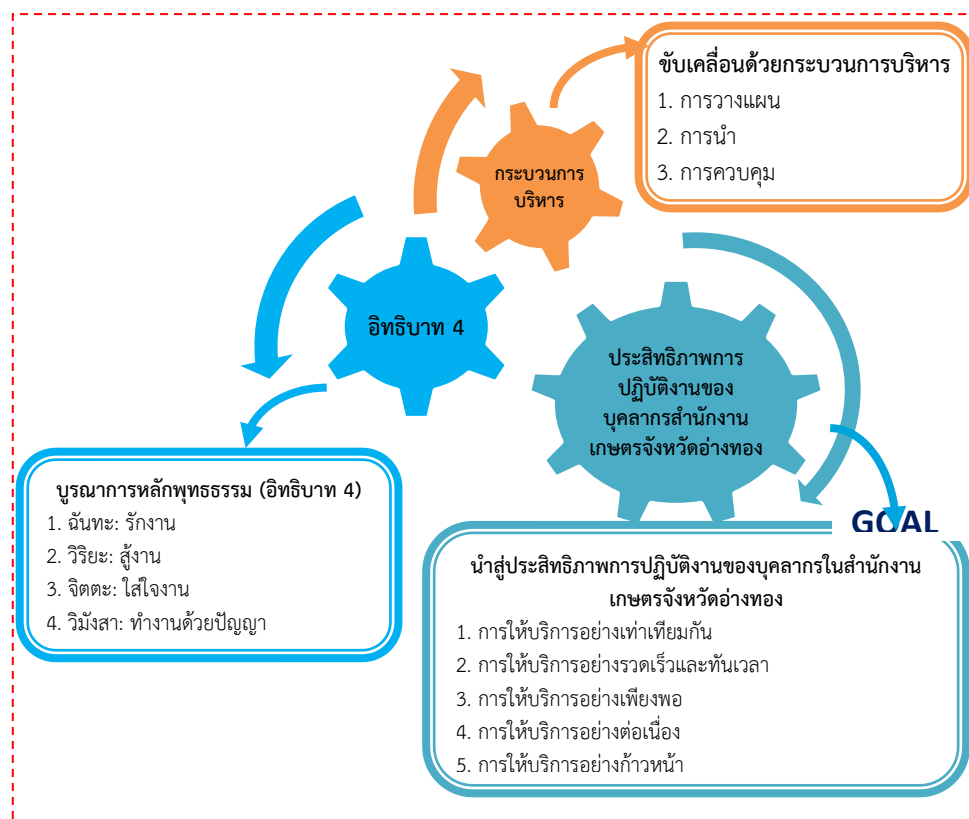
2.2 ด้านหลักอิทธิบาท 4 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ จิตตะ ใสใจงาน วิริยะ สู้งาน ฉันทะ รักงาน วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา โดยหลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 62.2 สอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญชัย กุลวัฒนาพร (2562) เรื่อง รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1.การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 เรียงตามลำดับค่าอิทธิพลประกอบด้วย วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา ฉันทะ: รักงาน วิริยะ: สู้งาน จิตตะ: ใส่ใจงานมีผลต่อการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2. รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ มีองค์ประกอบของการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรม ประกอบด้วยฉันทะ: มีใจรักในการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยและการแปรรูปเป็นพลังงาน วิริยะ: พากเพียรเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติและพื้นที่เสี่ยง จิตตะ: ติดตามตรวจสอบ บำรุงและฟื้นฟูแม่น้ำสายหลัก และ วิมังสา: ปรับปรุงแก้ไขระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและการเฝ้าระวัง และต้องมีการพัฒนาการบริหารเป็นส่วนประกอบคือ การพัฒนาโครงสร้างองค์กร การพัฒนากระบวนการ การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายเฝ้าระวังมลพิษสิ่งแวดล้อมด้วย

3. สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ทั้ง 5 ด้านประกอบด้วย การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 คือ 1. ฉันทะ: รักงาน เจ้าหน้าที่มีความสุขและจริงจังกับงานที่ปฏิบัติ สัมผัสและมุ่งหวังในผลสำเร็จของงาน ทำงานอย่างสุดความสามารถและมีความสามัคคี 2. วิริยะ: สู้งาน โดยขยัน อดทน และตั้งใจฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือให้เกิดความชำนาญ 3. จิตตะ: ใส่ใจงาน เอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย 4. วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา โดยมีสติตลอดเวลา คิดค้นแนวทางการปรับปรุงงาน และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล นอกจากนั้นยังขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองทั้งเรื่องของการวางแผนที่ดี มีการจัดองค์การที่เหมาะสม การนำอย่างมีวิสัยทัศน์ และการควบคุมอย่างเป็นระบบมีความยุติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2563) เรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิผลการ

จัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง เป็นแผนภาพที่แสดงการเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผล พร้อมทั้งตัวแปรส่งผ่านคือปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จที่พัฒนามาจากหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทองโดยมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำคือ มีความเฉลียวฉลาด สามารถในการจูงใจ ใฝ่คุณธรรมนำพัฒนา และเป็นผู้กล้าตัดสินใจที่ใช้การบริหารองค์การอย่างเป็นระบบด้วยการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบและการพัฒนา พร้อมทั้งมีการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมกับมีบุคลากรที่มีคุณภาพที่ทำให้เกิดประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทองดังนั้น ในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทองให้มีประสิทธิผลจำเป็นต้องมีปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงาน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง

จากภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยเต็มใจให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ให้บริการโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน มีความยุติธรรมในการให้บริการ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร ปลุกฝังจิตสำนึกจกการบริการอย่างเสมอภาค และติดตามผลการดำเนินการอยู่เป็นประจำเพื่อการบริการที่เป็นเลิศ

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา โดยสร้างวัฒนธรรมการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว มีประสิทธิภาพทำงานเสร็จตามกำหนด ทำงานดี มีรวดเร็ว ประชุมวางแผนการทำงานร่วมกัน นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในงานเพื่อลดภาระงาน และพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ โดยให้บริการด้วยความเสมอภาคและตรงต่อเวลา จัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยพร้อมให้บริการแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ การบริการมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชน มีระบบการให้บริการแบบ Smart office และมีการจองคิว การนัดหมายผ่านระบบออนไลน์ด้วย

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ไม่ยึดติดกับเวลาราชการ ให้บริการอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก จัดทำแผนการบริการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานได้จริง พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมอยู่เสมอเพื่อความพร้อมในการทำงาน ติดตามผลการดำเนินการและการประเมินความพึงพอใจของประชาชน

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยบริหารงานแบบเชิงรุก สร้างแรงจูงใจ แรغبันดาลใจให้กับบุคลากร ให้บริการที่เป็นกันเอง มีความสุภาพอ่อนน้อม ปรับปรุงแก้ไขระบบเพื่อให้ผู้รับบริการสะดวกสบาย วางแผนงานที่เป็นระบบภายใต้ความถูกต้องตามมาตรฐาน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การบริการที่แปลกใหม่ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

โดยบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ: รักงาน วิริยะ: สู้งาน จิตตะ: ใส่ใจงาน และ วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองทั้งเรื่องของการวางแผนที่ดี การนำอย่างมีวิสัยทัศน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองควรมีการพัฒนาตัวชี้วัดเชิงพื้นที่เพื่อให้การปฏิบัติตรงกับสภาพทางภูมิศาสตร์เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองควรมีการกำหนดมาตรการหรือข้อบังคับที่ชัดเจนมาปฏิบัติพร้อมมีบทลงโทษกรณีผู้ปฏิบัติงานไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

3. สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองควรกำหนดนโยบายในการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Training) ด้านการเกษตรแก่ประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองควรยึดหลักความเท่าเทียม ความเสมอภาคกันทุกคน ตามกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร โดยให้ค่านึกเสมอว่าผู้มาใช้บริการต้องได้รับการบริการแบบเดียวกันทุกคน

2. สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองควรมีการกำหนดกรอบเวลาในการทำงาน มีการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาในการทำงาน ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจและยอมรับเทคโนโลยีเหล่านั้นด้วย

3. สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทองควรให้บริการด้วยความเต็มใจ ยึดหลักการที่ถูกต้องตามระเบียบวาระที่ได้รับมอบหมาย มีการให้บริการที่เป็นมาตรฐานการทำงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ มีความสามารถในการแข่งขันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข โดยพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ได้

2. ควรมีการวิจัยในเชิงวิเคราะห์ (SWOT Analysis) ให้ครอบคลุมโดยศึกษาถึงจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Treats)

เอกสารอ้างอิง

- เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2564). รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฐิติทัศน์ นิพนธ์พิทยา. (2562). รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ. (2557). การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. สยามรัฐ. (2566). เกษตรอ่างทอง จัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์. สืบค้น 8 ตุลาคม, จาก <https://siamrath.co.th/n/463238?fbclid=IwAR2xNL1a85lnRL7vOg55eMs0qnoKaXl80KzlyoBDqe2BsF5AweKcsUsvsY>.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง. (2565). ข้อมูลหน่วยงาน. สืบค้น 8 ตุลาคม. จาก <http://www.angthong.doae.go.th/index.html>.
- สิงห์คำ มณีจันสุข. (2563). การบริหารจัดการสวัสดิการสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิญา ฉัตรข้อฟ้า. (2563). โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิผลการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Vassapagk, K. (2565). ปัญหาของการบริหารราชการไทยและแนวทางการแก้ไข. สืบค้น 8 ตุลาคม 2565, จาก https://www.gotoknow.org/posts/387265#google_vignette.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.